
 Scenă din Revizorul de Gogol la Teatrul Dramatic din Galați (regia: Adrian Lupu)

DUPLICITĂȚI

REVIZORUL de N. V. Gogol.
 Versiune scenică de Mircea Cornișteanu ● TEATRUL „C. I. NOTTARA” ● Data reprezentăției: 11 noiembrie 1995 ● Regia: Mircea Cornișteanu ● Decorurile: Mihai Mădescu ● Costumele: Luana Drăgoescu ● Muzica: Nicu Alifantis ● Distribuția: Ștefan Sileanu (Anton Antonovici Skvoznik-Dmuhanovski), Victoria Cociaș (Anna Andreevna), Cerasela Iosifescu (Maria Antonovna), Ion Siminie (Luka Lukici Hlopov), Anda Caropol (Nevasta lui), Viorel Comănici (Ammos Feorodovici Leapkin-Teapkin), Theodor Danetti (Artemi Filipovici Zemlianika), George Alexandru (Ivan Kuzmici Spekin), Valeriu Preda (Piotr Ivanovici Dobicinski), Ion Haiduc (Piotr Ivanovici Bobcinski), Stelian Nistor (Ivan Alexandrovici Hlestakov), Constantin Cotimanis (Osip), Ion Porsilă (Hristian Ivanovici Hibner), Marian Ciripan (Feodor Andreevici Liuliukov), Constantin Rădoacă (Stepan Ilici Uhovertov), Marius Cordoș (Svistunov), Dan Popescu (Derjimora), Daniel Constantinescu (Abduln), Tania Filip (Fevronia Poșliopkina), Anca Bejenaru (Nevasta plutonierului), Justinian Radu (Mișka), Sorin Cocîș (Chelnerul), Doina Ionescu Sin (Nevasta lui Liuliukov), Adela Cotimanis (Fiica Fevroniei), Florina Luțai, Florinel Șerban, Florin Vișan, Nicolae Vlădoiu (Negustori).

Mircea Cornișteanu a pus spectacolul său cu **Revizorul** de Gogol sub semnul dublului (al dualității) ca aluzie expresivă la complexul duplicității pe care-l trăiesc Anton Antonovici și subalternii săi. De înțeles că strategia duplicitară a Primarului față de cei din subordine și față de impostorul pe care-l tratează cu deșănțată ospitalitate trebuia să-și găsească un corespondent concret scenic, de unde: monstrul „bifrons” ce veghează desfășurarea spectacolului, relativa identitate de aspect a moșierilor Dobicinski și Bobcinski, relativa identitate de aspect a Annei Andreevna și a fiicei ei, Maria, evoluțiile lor simetrice în scenă... Regizorul vrea să spună, dar n-o face prea clar, că un monstru bifrons alcătuiesc chiar Primarul și acel tercheaberchea de Hlestakov, care e luat drept revizor de la Petersburg. Încearcă să ne spună acest lucru prin Hlestakov, care intră nesperat de repede în „rolul” atribuit lui de către primarul înspăimântat. Cei doi intră în joc de cum se întâlnesc, trecând peste nedumeriri și perplexitate (Hlestakov) și peste bănuiala de ipocrizie diplomatică (de serviciu) și de

 lumea personajului, iar înainte de a enunța conflictul, el simte fatalitățile care-l declanșează. Astfel încât nu suntem plasați în Rusia, neapărat, dar suntem tot într-o margine de istorie. În fond, aceasta este premisa textului gogolian, sunetul lui fundamental: oamenii din micul orașel „al Primarului” sunt **deranjați** de istorie, chiar dacă, uneori, ademeneți de ea. Lumea lui e copia în mic a celei mari și astfel își este suficientă sieși, luându-și toate măsurile de apărare spre a nu fi înghițită. (Nu deschide Dirigintele poștei corespondența? În spectacolul lui Adrian Lupu, Primarul, la sfârșitul farsei, moare, funcția lui fiind preluată de Directorul spitalului. Acesta urmează, cu aceleași instrumente, să-l înfrunte pe noul revizor ce se anunță.) Revizorul lui Pintilie nu mai e cel de azi. Orașelul era **pe atunci** repetent la examenul teroarei de la Centru, pe când **astăzi** el nu e decât un isarlic îndărătnic la contactul cu o civilizație asemeni lui, mimând însă **civilizarea**. Adrian Lupu atacă textul direct sub aceste relații sintetice și nu mai adaugă condiționări explicite de spațiu și mentalitate (în fond, pentru noi, ethosul acesta gogolian nu e ireductibil rusesc), ci îl reconstituie scenic în linii simple și contraste marcate, după cea mai bună regulă expresionistă. Oficialitățile orașului sunt îmbrăcate în mantouri lungi, întunecate, cu pălării înalte, exprimând totodată stabilitate și decrepitudine, pe când cetățenii înalți și Scunduț, spiridușii orașului, sunt un cuplu minunat realizat dramatic, în contrast comic. Evident, contează mai puțin tipologiile, și cu atât mai puțin măruntele ticuri ale personajelor, care dau de obicei comedia, și mai mult contrastele puternice între semne, între tușele de prezență ale fiecăruia. Lucian Pânzaru și Aureliu Bătcă fac „împreună” un rol în alb și negru plin de savoare. Culoarea în micul regat al indolenței (bine

semnalat de hamacul în care revizorul fără voie este invitat să se odihnească) este adusă de femei, Soția și Fiica Primarului. Ele sparg discursul expresionist și fac loc unui moment de veritabilă farsă burgheză, iar Svetlana Friptu și Bianca Zurovski dau accentul necesar de mișcare reprezentației.

Mihai Mihail vede în Primar un personaj mizantrop și apoplectic, cum e și normal să fie, pentru că într-un ambient dominat de gri, cenușiu și negru, cineva trebuia să dea semnul de patetism și sangvinitate. Chiar și atunci când ele iau, cu multă virtuozitate, chipul autorității marțiale, sau dimpotrivă, pe acela al slugărniciilor alunecoase. Oricum, Mihai Mihail este axul spectacolului, iar interpretarea lui – memorabilă, ceea ce nu e o surpriză. De partea cealaltă, Daniel Tudorică, în rolul falsului revizor, anunță un actor talentat, dezinvolt, dar fără umorul pe care bucla spectaculoasă a rolului său îl pretinde.

Se impune o întrebare pentru Adrian Lupu și Mihai Mihail. Totuși, Primarul a dus atâția hoți de nas, a „înfundat trei prefecti” (guvernatori), o spune chiar el. Cum a fost cu puțință să fie păcălit de un nimeni, se întreabă același Primar, dar mă întreb și eu. În spectacol, această luciditate de ultim moment nu e suficientă. Nu e destul să fii la început pur și simplu orb și la sfârșit lucid. Ceva trebuie să-l fi orbit pe Primar ca să se arunce cu atâta voluptate în capcană, el, atât de hârșit în matrapazlăcuri. Eu cred că acest ceva trebuie să fie un stimul **psihologic** foarte special care motivează, pentru personajul din scenă, conjuncția între duplicitate și prostie. Acest ceva nu există în spectacol, și el e foarte important, pentru că fără el, conflictul comediei, în ciuda ambientului expresionist, riscă să capete, în punctele-cheie, aspect molieresc.

perversitate iscoditoare ce ar veni din partea unui revizor veritabil (Anton Antonovici). Hlestakov, anticipând cu câteva mișcări intrarea în hora minciunii, ar gândi astfel: „dacă primarul vrea să mă mintă că așa-i tratează de ospitalier pe călătorii anonimi prin oraș, atunci de ce nu l-aș minți și eu că nu sunt un călător oarecare?”. La rândul lui, Anton Antonovici, primarul interpretat de Ștefan Sileanu, nu se pune în postura de victimă, ci își contemplă adversarul cu o știință a calmului și autorității. Înțelege și subordonarea ca pe un gest grațios ce invită la complicitate. Cade, ce-i drept, prea ușor în cursă, în afara aceluia stimul psihologic, ce derutează până și pe un maestru al răutății politice, numai că, o dată căzut, primarul lui Ștefan Sileanu angajează o strategie foarte complicată și rafinată de nuanțe în amăgirea intrusului fără voie. Când se întreabă, la sfârșit, cum de a fost posibil să fie astfel păcălit, el, întrebarea este perfect legitimă pentru toată lumea; în fine, conjuncția dintre prostie și perversitate există. Jocul lui Ștefan Sileanu entuziasmează nu numai prin finețea modificărilor de registru, dar și prin infuzia de autoironie ce conferă rolului discreta vibrație subversivă, și ea duplicitară, a comunicării cu publicul.

Fără Ștefan Sileanu în scenă, spectacolul, trebuie spus, se putea termina la pauză, pentru că numai prezența acestui actor mai poate provoca atenția spectatorului în partea a doua. Spectacolul e prea lung și plictisul e inevitabil. Mircea Cornișteanu a respectat lărgimile textului și a subordonat comicul unui spațiu de referințe abundent, și simbolic, și realist (cu licențele și ironia de rigoare). Impresia

de prolixitate a spectacolului se explică pe de o parte prin lentoarea lecturii și respectul tolerant (deși adăugitor de replici) față de text, iar pe de altă parte prin indecizia stilistică. Personajele vin, parcă, prea din Goldoni ca să mai fie rusești, altele sunt destul de rusești (Constantin Cotimanis, foarte bine în Osip), când nu descind din vreo farsă pariziană de boulevard, poate chiar contemporană cu **Revizorul**. Hlestakov al lui Stelian Nistor de acolo descinde și, la rigoare, nici nu e rău. Cum nici măcar această relativă imprecizie de stiluri nu e tocmai departe de condiția textului de la 183... al lui Nikolai Vasilievici. Doar că Hlestakov acesta, împreună cu majoritatea companiilor din scenă (mai puțin Anton Antonovici), își epuizează repertoriul de ticuri comice (e supărător Valeriu Preda în Dobcinski), altminteri savuroase, dezamăgitor de repede. Nici Victoria Cociș și Cerasela Iosifescu (Anna Andreevna și Maria Antonovna), prezențe grațioase, evoluând fără cusur, nu aduc iluzia dinamizării ritmului în partea a doua a spectacolului. Însă, de ce mă complic? Vreau să spun atât în spectacolul de la „Nottara”, Ștefan Sileanu duce rolul său la altitudini nebănuite de rafinament și expresie; alături de el, Stelian Nistor și Constantin Cotimanis creează momente bune, la fel Tania Filip, într-un solo virtuoz; Mircea Cornișteanu propune câteva semne juste și utile în analiza universului gogolian; spectacolul, comedie veritabilă, e plin de gaguri, numai că, pentru un spectacol de gaguri (iese din tablou Ștefan Sileanu), e prea lung.

SEBASTIAN-VLAD POPA

ONOARE ȘI ONORABILITATE

THOMAS BECKET de Jean Anouilh. Traducerea: Dana Crivăț și Alex. Mirodan ● TEATRUL „NOTTARA” ● Data reprezentației: 9 noiembrie 1995 ● Regia: Alexandru Repan ● Scenografia: Viorica Petrovici ● Muzica: George Marcu ● Mișcarea scenică: Elena Vasile și Andreea Duță ● Distribuția: George Alexandru, Marius Stănescu (Regele Henric II), Rareș Stoica (Thomas Becket), Petrică Popa (Gilbert Folliot), Ion Porsilă (Arhiepiscopul), Ion Popa (Episcopul de Oxford), Andreea Măcelaru (Gwendoline), Emilia Dobrin (Regina-mamă), Crenguța Hariton (Tânăra regină), Mircea Jida (Regele Ludovic), Sorin Cociș (Călugărul), Adrian Damian (Primul baron englez), Cosmin Soțon (Al doilea baron englez), Alin Panc (Al treilea baron englez), Costel Cașcaval (Pictorul), Claudia Cacoveanu (Franțuzoaica), Gabriela Tudoran (Fata saxonă), Adrian Alessandriu (Pădurarul) și Elena Vasile, Andreea Duță, Ioana Cristescu, Bogdan Gadola.

Această piesă remarcabilă a prolificului dramaturg francez contemporan Jean Anouilh, excelent ironist și autoironist – „sunt un ușuratic și un neserios, căci fac teatru”, spunea Anouilh chiar despre licențele ce și le îngăduie în **Becket** –, n-a avut în teatrul românesc cariera meritată, mai ales din perspectiva interpreților. Spectacolul lui Horea Popescu din 1968, la Teatrul Național, în decorurile Floricăi Mălureanu, cu Gheorghe Cozorici și Damian Crâșmaru, și poate încă unul, la Iași, semnat de Sorana Coroamă, sunt singurele amintiri consistente care au putut înfrunta concurența celebrului film cu Richard Burton și Peter O'Toole, realizat în 1966.

Alexandru Repan încearcă acum să-și mângâie nostalgia mărturisită pentru, iată, încă unul dintre rolurile pe lângă care a trecut în, altfel, bogata sa carieră (câte regrete mai au actorii!), montând piesa ca regizor, „cu un grup de prieteni”, cum spune în caietul-program. În fața acestei tactici prudente, ar trebui să adoptăm și noi una similară, purtându-ne ca invitați la o sărbătoare de

Imagine din **Revizorul** de Gogol la „Nottara” (regia: Mircea Cornișteanu)

